

Rəşid Fəxrəli,
əməkdar jurnalist

Qada gəldi, bəd gəldi. Qadalarla dabanbasaraq dərd gəldi. Dərd dərd gətirdi; bir şəhidin torpağı qurumamış başqa oğul şəhid oldu. Şəhid-şəhid böyüyən Əbdürrəhmanlıda canı bu kəndə çataqlı olanların dərdi, Əbdürrəhmanlıdan uzaqda kimlərinə boyu böyüdü...

Qada tufantək gəldi. Yayın cırhacırında ruhu üşüyən Əbdürrəhmanlılar "bir əl, bir ətək qalmışdı". Özüydü, əli silah tutan oğullarıydı, bir də ata yurdunun daldalandığı qeyrətliyəydi. Hələ ki, dizində taqət, ürəyində təpər vardı Əbdürrəhmanlıların. Rəhim kişi də onları sırasındaydı...

İllərin sıxılıqları ağrıya-ağrıya, içiçin ağlaya-ağlaya açılan səhərlərin can köynəyinə dönmüşdü, torpağın irili-xırdalı yaralarına məlhəm eləməyə gücü çatmayanların ruhunun göynəyinə dönmüşdü. Yağan yağışlar ürəklərinə yağmışdı, əli silah tutanlar, tufanın yaxınlaşdığı hiss eləyənlər duyduqlarını, ürəyi-

Çəkərik dərdi dara...

Əbdürrəhmanlı Rəhim kişinin xatirəsinə

(esse)

Düşüncələrində təəssüf yüklü bir bayatı gülmüldənirdi:

**...kül dərdi,
Ocaq dərdi, kül dərdi.
Gözlerim bu yaşımda
Köz dərmədi, kül dərdi...**

Baş daşlarının səssiz harayını eşidir-di: "Hara getdilər? Hara gedirsən?..". Nə deyəydi? Necə deyəydi ki, bu qada ayrı qadadı. Bu qadanın yolunu kəsməyə Umudların gücü çatmazdı, çatmadı. Umudların ümid olduqları başbilənlər bu qadanı görə-görə görməz oldular, duya-duya duymaz oldular. Nəsiminin dərisi o gün soyuldu, Cavad xan o gün qətlə yetirdi, Məhəmməd Hadi o gün yoxa çıxdı, ... O gün gələn qada Əbdürrəhmanlının son ümidini naməlumluğa kür-mələdi. O gün Araz hönkürdü, Kür mələdi, Xəzər coşdu, Örgünəşin əzizlərinin əllərindən üzülən daş əlləri üyüşdü, ...

O gecə qısqırdılmış qada arxayınlıqla gərməşdi...

Ürəyinə nə damdısa, Rəhim kişi evinin divarlarını əlləriylə isindirdi. Göy üzünə baxdı; buludlar seyrəlmirdi...

İllərinin gecələri də uzun çəkdi, gündüzləri də. Bu həsrət, bu intizar gündüzlər ürəyinin dərd yükünə döndü, gecələr yuxusunda gecələdi. Bu boyda-biçimdə biçimsiz həsrət, intizar ürəyinə yük olmuşdu. Gecələrini bir bayatıyla səhər eləyirdi, gündüzlərinin gecəsinə bu bayatı çəkib aparırdı Rəhim kişinin:

**...dərdi dara,
Yaxın gəl, dərdi dara.
Əlimdə imkan olsa,
Çəkərdim dərdi dara...**

Gecələrin səhərinə, səhərlərin gecəsinə tələsə-tələsə son nəfəsinə yol gedirmiş. Əbdürrəhmanlıya - ruhunun beşiyinə Umudunun, Umudların çiyinlərində qayıtdı. Qışın qış günü bu əməlisaleh kişinin ruhunun qırışığı açıldı...

Ruhunun Kəbəsinə qayıtdı Rəhim kişi. Umudunun, Umudların çırpınan qəhəri bir təsəlliyyə sığınmışdı: son nəfəsinə-cənə ata yurdu deyən, el-oba deyən Kişinin qəbri qərib düşmədi...

O gün Əbdürrəhmanlıya yağan ağca yağış tez kasdı, ata yurdunu, el-obasını bunca səvən kişinin ruhunu islatmaq istəmədi...